

LATVIJAS VALSTS PREZIDENTS

Rīgā

Nr. 86

2011.gada 16.martā

Latvijas Republikas
Saeimas priekšsēdētājam
Solvitai Āboltiņai

Ļoti cienījamā Saeimas priekšsēdētājas kundze!

Gan 2010.gada 17.jūnijā, uzrunājot 9.Saeimu, gan 2010.gada 2.novembrī, uzrunājot jaunievēlēto 10.Saeimu tās pirmajā sēdē, es rosināju uzsākt diskusiju par Latvijas Republikas pamatlikuma - Satversmes reformu parlamentāras valsts ietvaros.

2010.gada 10.augustā es lūdzu Valsts prezidenta Konstitucionālo tiesību komisiju izstrādāt viedokli par Valsts prezidenta funkcijām Latvijas parlamentārās demokrātijas sistēmas ietvaros ar mērķi izvērtēt pašreizējā Satversmes regulējuma pilnveidošanas nepieciešamību.

Valsts prezidenta Konstitucionālo tiesību komisijas secinājumi par Valsts prezidenta funkcijām Latvijas parlamentārās demokrātijas sistēmas ietvaros ir galvenais zinātniski analītiskais pētījums, uz kura pamatā ir tapusi mana šajā motivācijas rakstā ietvertā likumdošanas iniciatīva par grozījumiem Latvijas Republikas Satversmē. Šīs iniciatīvas mērķis ir uzlabot valsts varas atzaru līdzsvaru un panākt efektīvāku lēmumu pieņemšanas mehānismu, nostiprinot Valsts prezidenta kā politiski neitrāla arbitra lomu likumdevēja un izpildvaras savstarpējās sadarbības nodrošināšanā. Šīs iniciatīvas centrālais jautājums ir saistīts ar Valsts prezidenta lomu mūsdienīgā parlamentārā republikā.

Kā jau esmu teicis, uzrunājot jaunievēlēto 10.Saeimu, tikai Latvijas valsts politiskās un tiesiskās sistēmas attīstība var nodrošināt mūsu valsts ekonomisko uzplaukumu un tautas labklājību. Tāpēc, izmantojot savas Latvijas Republikas Satversmes 47.pantā noteiktās tiesības, es ierosinu izdarīt Latvijas Republikas Satversmē zemāk norādītos grozījumus.

I

Pirmais jautājums, kuru skar manis piedāvātie grozījumi Latvijas valsts pamatlikumā, ir jautājums par kompetentu un politiski neitrālu profesionālu nonākšanu atbildīgos valsts amatos. Lai nodrošinātu profesionālu neatkarīgo iestāžu un konstitucionālo orgānu vadītāju izvirzīšanu un atlasī, nepietiek tikai ar politisko spēku iesaisti atbilstošu amatpersonu kandidātu atlasē. Kā apliecinājis Tiesībsarga amata kandidāta izraudzīšanas process, tieši politikas pārmērīgā klātbūtne jau pašā profesionālu izraudzīšanas un atlasē posma sākumā bija šķērslis vairākiem potenciālajiem amata kandidātiem, lai izteiktu piekrišanu tikt izvirzītiem. Valsts prezidenta iesaiste šādu amatpersonu izvirzīšanas procesā uzlabotu valsts varas atzaru līdzsvaru un sadarbību un dotu iespēju panākt efektīvāku lēmumu pieņemšanas mehānismu. Ņemot vērā Valsts prezidenta neitrālo lomu Saeimas politisko spēku sadalījumā, šāds kandidātu atlasē un izvirzīšanas sākumposms atbilstu profesionālu kandidātu vēlmei distancēties no kāda konkrēta politiskā spēka. Tādējādi atbilstošākajam kandidātam būtu iespējams rast arī iespējami lielāku atbalstu Saeimā, balstoties tieši uz profesionalitātes kritērijiem. Turklāt tādā veidā kandidāta izvirzīšana iespējami mazākā mērā būtu saistīta ar Saeimā pārstāvēto politisko spēku pozīcijas un opozīcijas savstarpējām attiecībām, pozīcijas vienošanos vai nostāju attiecībā pret opozīcijas piedāvātu amata kandidātu. Minētais priekšlikums balstās tā dēvētajā Valsts prezidenta kreatīvajā funkcijā un nostiprina Valsts prezidenta arbitra lomu.

Tādējādi, lai līdzsvarotu politisko un profesionālo kritēriju ietekmi amatpersonu izvēlē un apstiprināšanā, ierosinu Latvijas Republikas Satversmē paredzēt Valsts prezidentam tiesības izvirzīt apstiprināšanai

Saeimā šādas amatpersonas – Tiesībsargu, Valsts kontrolieri un Latvijas Bankas prezidentu. Tas dotu iespēju palielināt profesionālo kritēriju lomu kandidātu izvēles procesā, izslēgtu priekšrokas tiesības vienam vai otram politiskajam spēkam kandidātu izvirzīšanā un samazinātu politiskas neapstiprināšanas risku.

Tāpat, balstoties uz Konstitucionālo tiesību komisijas secinājumiem attiecībā uz Satversmes tiesas tiesnešu skaitu un izvirzīšanas kārtību, uzskatu, ka gadījumā, ja tiks palielināts Satversmes tiesas tiesnešu skaits, papildus tiesnešu izvirzīšanas tiesības ir piešķiramas Valsts prezidentam. Tas objektīvi mazinātu politisko kritēriju ietekmi uz Satversmes tiesas sastāvu kopumā, nemainot Saeimas un Ministru kabineta izvirzīto tiesnešu skaitu. Nemainīgs paliktu arī Satversmes tiesas tiesnešu skaits, kurus Augstākās tiesas plēnums izraugās no tiesnešu vidus.

Tādēļ ierosinu papildināt Latvijas Republikas Satversmi ar jaunu 44.¹ pantu šādā redakcijā:

„44.¹ Valsts Prezidents izvirza Saeimai apstiprināšanai, iecelšanai un ievēlēšanai amatā Nacionālo bruņoto spēku komandiera, divu Satversmes tiesas tiesnešu, Valsts kontroliera, Tiesībsarga un Latvijas Bankas prezidenta amata kandidātus.”

Nodrošinot Valsts prezidenta tiesību paplašināšanu attiecībā uz neatkarīgo valsts amatpersonu amatu kandidātu izvirzīšanu, kā arī nostiprinot konstitucionālā līmenī jau ar likumu noteiktās Valsts prezidenta tiesības valsts drošības un aizsardzības jomās, es ierosinu izteikt Latvijas Republikas Satversmes 42.pantu šādā redakcijā:

„42. Valsts Prezidents ir valsts bruņotā spēka augstākais vadonis. Kara laikam viņš ieceļ virspavēlnieku. Valsts Prezidents vada Nacionālo drošības padomi, kuras sastāvu un kompetences nosaka sevišķs likums.”

II

Lai veicinātu politisko stabilitāti un Saeimā ievēlēto politisko partiju un to apvienību sadarbību, kā arī Ministru kabineta locekļu ne vien politisko, bet arī profesionālo atbilstību ministru amata atbildības jomai, es uzskatu, ka būtu jāpalielina Valsts prezidenta iesaiste valdības veidošanas procesā. Tā ir parlamentāru valstu galvām raksturīga funkcija, kas nav ārkārtēja un neparasta. Virknē Eiropas Savienības parlamentāro valstu Valsts prezidentam ir tiesības ne vien nominēt valdības vadītāju, bet arī tiesības ietekmēt valdības sastāvu, pat iecelt amatā un atsaukt valdības vadītāju un tās locekļus, kā arī pieņemt to atkāpšanos (Čehijas un Igaunijas piemēri). Tādējādi Valsts prezidents veicinātu valsts un sabiedrības interešu pārstāvību Ministru kabineta sastāva veidošanas procesā, tai skaitā valdību veidojošo politisko partiju izvirzīto ministru amata kandidātu spēju kvalitatīvi pildīt Ministru kabineta locekļu pienākumus augstā profesionālā līmenī, lai galvenās nekļūtu tikai koalīcijas līguma pušu politiskās intereses. Šāda Valsts prezidenta kompetence balstās uz apsvērumu, ka Valsts prezidents kā politiskās konkurences laukā "neitrāls spēks", nominējot Ministru prezidenta kandidātu, nevar raudzīties atrauti no izvēlētajā Ministru kabineta sastāva. Minēto varētu nodrošināt, ja Satversmē Valsts prezidenta nominētajam Ministru prezidenta amata kandidātam būtu nostiprināts pienākums savlaicīgi pirms Saeimas uzticības saņemšanas ministru amata kandidātus apspriest ar Valsts prezidentu. Šāds Ministru prezidenta amata kandidāta pienākums ir loģisks, ievērojot paša valdības vadītāja izvirzīšanas procesu, ko īsteno Valsts prezidents. Tādējādi tiktu radīti tiesiskie priekšnoteikumi Valsts prezidenta viedokļa uzklaušīšanai, lai veicinātu tāda valdības sastāva izveidošanu, kas atbilstu ne tikai koalīcijas, bet arī plašākām sabiedrības interesēm.

Tāpat, manuprāt, vajadzētu noteikt arī simbolisku ministru iecelšanas vai apstiprināšanas procedūru (Vācijas piemērs), jo šāda svinīga amatā stāšanās procedūra Latvijas Republikas Satversmē un likumos jau ir paredzēta gan Valsts prezidentam, gan Saeimas deputātiem, gan tiesnešiem. Ministru kabineta locekļu zvērests vai svinīgais solījums, stājoties pie savu amata

pienākumu pildīšanas, veicinātu un nostiprinātu viņu atbildību Latvijas valsts suverēnās varas avota – Latvijas tautas priekšā.

Ievērojot iepriekš minēto, es ierosinu izteikt Latvijas Republikas Satversmes 56.pantu šādā redakcijā:

„56. Ministru kabinetu sastāda persona, kuru uz to aicina Valsts Prezidents. Pirms Saeimas uzticības saņemšanas, persona, kuru Valsts Prezidents aicinājis sastādīt ministru kabinetu, ceļ priekšā Valsts Prezidentam aicināmo ministru kabineta sastāvu.”

Ierosinu papildināt Satversmi ar jaunu 59.¹ pantu šādā redakcijā:

„59.¹ Uzņemoties amata pienākumus, ministru prezidents un ministri Valsts Prezidentam dod šādu svinīgo solījumu: “Es, uzņemoties ministru prezidenta (resp. ministra) amata pienākumus, zvēru (svinīgi solu), ka viss mans darbs būs veltīts Latvijas tautas labumam. Es darīšu visu, kas stāvēs manos spēkos, lai sekmētu Latvijas valsts un tās iedzīvotāju labklājību. Es apņemos ievērot Latvijas Satversmi un likumus.””

III

Diskusija par Valsts prezidenta pilnvaru apjoma paplašināšanu nav jāsaista ar Valsts prezidenta ievēlēšanas kārtības maiņu. Tie ir atsevišķi jautājumi. Patiesu harmonisku un efektīvu sadarbību valsts varas orgānu starpā nodrošina ne tik daudz valsts galvas ievēlēšanas veids, cik pilnvaru sadalījums starp šiem varas orgāniem (īpaši, protams, parlamentu, valdību un Valsts prezidentu), kā arī minēto politisko “spēlētāju” amata pilnvaru cikls, kas var būtiski ietekmēt politisko stabilitāti. Piemēram, virknē Eiropas parlamentāro valstu Valsts prezidenta pilnvaru termiņš ir garāks nekā parlamenta pilnvaru laiks neatkarīgi no Valsts prezidenta ievēlēšanas veida.

Citu Eiropas valstu piemēri liecina arī par to, ka Valsts prezidenta ievēlēšana tiešās tautas vēlēšanās nebūt nenodrošina plašu Valsts prezidenta

pilnvaru apjomu (Austrijas piemērs). Tāpat ir iespējams, ka parlamenta ievēlēts Valsts prezidents ir apveltīts ar ļoti plašām pilnvarām (Čehijas piemērs).

Valsts prezidenta pilnvaru apjoms, manuprāt, ir jāskata kontekstā ar Valsts prezidenta atlaišanas kārtības maiņu, politisko atbildību par saviem lēmumiem un kontrasignācijas jeb līdzparaksta institūtu. Lielākajā daļā citu Eiropas valstu konstitūciju ir noteikts, ka Valsts prezidenta atlaišanai ir nepieciešams juridisks pamatojums. Tas ir Valsts prezidenta konstitucionālās atbildības institūts pretstatā politiskajai atbildībai. Ņemot vērā, ka esošais Latvijas Republikas Satversmes 51.pants neizvirza kritērijus, kuros gadījumos Saeima ir tiesīga atlaist no amata Valsts prezidentu, nav izslēdzama situācija, kad Saeima tikai politisku iemeslu dēļ var pieņemt lēmumu par Valsts prezidenta atlaišanu. Tādēļ, lai nodrošinātu lielāku Valsts prezidenta lēmumu pieņemšanas neatkarību, it īpaši tādos gadījumos, kad Valsts prezidentam nākas nostāties pret Saeimas vairākumu (piemēram, īstenojot Latvijas Republikas Satversmes 48.pantā vai 72.pantā noteiktās Valsts prezidenta tiesības), Latvijas Republikas Satversmē būtu jānostiprina Valsts prezidenta impīčmenta (īpašas atlaišanas procedūras) institūts. Impīčmenta institūta ieviešana izslēgtu nepamatotu prezidenta atlaišanas iespēju, tajā pašā laikā nodrošinot efektīvu Valsts prezidenta atlaišanas mehānismu gadījumā, ja viņš būtu izdarījis juridiski konstatējamu pārkāpumu. Latvijas pamatlikumā būtu jānorāda tie iemesli, piemēram, Latvijas Republikas Satversmes vai cits būtisks likuma pārkāpums, kuru dēļ Saeimas locekļi var ierosināt Valsts prezidenta atlaišanu un jādod iespēja izvērtēt šo iemeslu pamatotību tiesiskā ceļā. Vēlos arī atgādināt, ka jau 2007.gada.22.janvārī Valsts prezidente Vaira Vīķe-Freiberga vērsās Saeimā ar likumdošanas ierosinājumu Latvijas Republikas Satversmē noteikt nevis politisku, bet tiesisku Valsts prezidenta atlaišanas procedūru.

Tādējādi, lai novērstu iespēju, ka parlaments vai tā vairākums impīčmenta procedūru izmantotu kā mehānismu Valsts prezidenta darbības ierobežošanai vai citādi politiskai ietekmēšanai, es ierosinu izteikt Latvijas Republikas Satversmes 51.pantu šādā redakcijā:

„51. Saeimai ir tiesība atlaist Valsts Prezidentu vienīgi Latvijas Satversmes vai būtiska likuma pārkāpuma gadījumā. Atzinumu par Valsts Prezidenta Latvijas Satversmes vai būtisku likuma pārkāpumu sniedz Satversmes tiesa.

Uz ne mazāk kā puses visu Saeimas locekļu priekšlikumu, Saeima ar ne mazāk kā 51 Saeimas locekļu balsu vairākumu, var lemt par Valsts Prezidenta atlaišanas procedūras uzsākšanu un jautājuma par Valsts Prezidenta Latvijas Satversmes vai būtiska likuma pārkāpuma izskatīšanu Satversmes tiesā.

Ja par Valsts Prezidenta atlaišanas procedūras uzsākšanu Saeima nobalso ar ne mazāk kā divu trešdaļu visu Saeimas locekļu balsu vairākumu, Valsts Prezidents uz atlaišanas procedūras laiku tiek atstatīts no amata pienākumu pildīšanas.

Ja Satversmes tiesa ir konstatējusi Valsts prezidenta Latvijas Satversmes vai būtisku likuma pārkāpumu, Saeima ar ne mazāk kā divu trešdaļu visu Saeimas locekļu balsu vairākumu, var nolemt atlaist Valsts Prezidentu. Pēc šāda lēmuma Saeima nekavējoši ievēl jaunu Valsts Prezidentu uz četriem gadiem.”

Ierosinu izteikt Latvijas Republikas Satversmes 85.pantu šādā redakcijā:

„85. Latvijā pastāv Satversmes tiesa, kas likumā noteiktās kompetences ietvaros izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei, kā arī citas ar likumu tās kompetencē nodotās lietas un dod slēdzienu par Valsts Prezidenta Latvijas Satversmes vai būtisku likuma pārkāpumu. Satversmes tiesa ir tiesīga atzīt par spēkā neesošiem likumus un citus aktus vai to daļas. Satversmes tiesas tiesnešus uz likumā noteikto laiku apstiprina Saeima, aizklāti balsojot, ar ne mazāk kā 51 Saeimas locekļa balsu vairākumu.”

IV

Kopš 2008.gada marta, kad sabiedrībai tika prezentēti Valsts prezidenta Konstitucionālo tiesību komisijas viedokļa „Par Saeimas priekšlaicīgu vēlēšanu mehānisma pilnveidošanu” gala secinājumi, esmu aicinājis Saeimu izmantot Konstitucionālo tiesību komisijas viedoklī ietvertu analīzi un secinājumus, lai uzlabotu Saeimas priekšlaicīgas atlaišanas un jaunas Saeimas vēlēšanu mehānismu Latvijas Republikas Satversmē.

Latvijas Republikas Satversme paredz, ka Valsts prezidentam ir tikai tiesības ierosināt Saeimas atlaišanu, pēc tam ir izdarāma tautas nobalsošana. Ja tautas nobalsošanā vairāk nekā puse balsotāju izsakās par Saeimas atlaišanu, tad Saeima uzskatāma par atlaistu un izsludināmas jaunas vēlēšanas. Ja tautas nobalsošanā vairāk nekā puse no nodotām balsīm izsakās pret Saeimas atlaišanu, tad Valsts prezidents uzskatāms par atlaistu un Saeima ievēlē jaunu Valsts prezidentu. Spēkā esošais regulējums paredz, ja Valsts prezidents ir ierosinājis Saeimas atlaišanu, viņš paziņo par to Centrālajai vēlēšanu komisijai un tautas nobalsošana par šo Valsts prezidenta ierosinājumu sarīkojama ne agrāk kā vienu mēnesi un ne vēlāk kā divus mēnešus pēc ierosinājuma paziņošanas Centrālajai vēlēšanu komisijai. Ja tautas nobalsošanā Saeima tiek atlaista, tad jaunas vēlēšanas notiek ne vēlāk kā divu mēnešu laikā. Jaunā Saeima sanāk ne vēlāk kā vienu mēnesi pēc tās ievēlēšanas. Tādējādi šobrīd no Valsts prezidenta ierosinājuma līdz jaunai Saeimas sanāksšanai ir nepieciešami apmēram pieci mēneši.

Priekšlaicīgas parlamenta vēlēšanas ir viens no veidiem, kā atrisināt gan parlamentāras, gan arī valsts krīzes. Šādās krīzes situācijās jo svarīgāk ir nodrošināt, lai jaunās vēlēšanās pēc iespējas ātrāk tiek ievēlēts politiskajai situācijai atbilstošāks un tautas gribu precīzāk pildošs parlamenta sastāvs. Tādējādi, pilnveidojot Saeimas atlaišanas mehānismu ieilgušas parlamentāras krīzes situācijā, tiktu stiprināta arī Valsts prezidenta politiski neitrālā arbitra loma. Kā atzinusi Konstitucionālo tiesību komisija, lai ātri un sekmīgi atrisinātu vienlīdz parlamentāras un valsts krīzes, tiesības ierosināt Saeimas priekšlaicīgu atlaišanu Satversmē jāparedz gan Valsts prezidentam, gan noteiktam skaitam vēlētāju nobalsojot referendumā. 2009.gada

21.janvārī es iesniedzu 9.Saeimai Valsts prezidenta likumdošanas iniciatīvu, ierosinot pieņemt konkrētu Latvijas Republikas Satversmes grozījumu redakciju. Mans priekšlikums, kuru atkārtoti rosinu izvērtēt, piedāvā izteikt Latvijas Republikas Satversmes 48.pantu jaunā redakcijā:

„48. Valsts Prezidentam ir tiesības atlaist Saeimu, ja:

1) Saeima ir grozījusi Satversmes pirmo, otro, trešo, ceturto, sesto vai septiņdesmit septīto pantu, bet tautas nobalsošanā šie Satversmes pārgrozījumi nav apstiprināti;

2) Saeima nespēj izteikt uzticību ministru prezidentam un viņa aicinātajiem ministriem vairāk nekā trīs reizes pēc kārtas ar noteikumu, ka Valsts Prezidents nav atkārtoti aicinājis sastādīt ministru kabinetu vienu un to pašu personu;

3) Saeima nepieņem gadskārtējo valsts budžetu līdz saimnieciskā gada 1.martam;

4) ilgāk par vienu mēnesi Saeimas sesijas laikā nenotiek kārtējās Saeimas sēdes, jo tajās nepiedalās nepieciešamais Saeimas locekļu skaits, vai tās netiek sasauktas;

5) tas nepieciešams, lai Saeima saņemtu tiešu tautas atbalstu īpaši svarīgā jautājumā. Pirms šāda lēmuma pieņemšanas Valsts Prezidentam ir jākonsultējas ar Saeimas priekšsēdētāju un ministru prezidentu.

Valsts Prezidents nevar atlaist Saeimu, ja līdz Valsts Prezidenta pilnvaru termiņa beigām atlikuši mazāk nekā trīs mēneši.”

V

Uzskatu, ka šādi Satversmē izdarīti likumdevēja apstiprināti grozījumi, kas maina valsts orgānu līdzsvaru vai var ietekmēt kādu politisko spēku pozīcijas, stājas spēkā tikai pēc nākamās Saeimas sanāksšanas, vai, ja tie

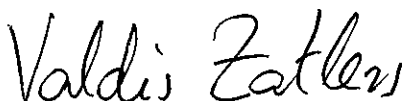
attiecas uz Valsts prezidentu, tad pēc nākamā Valsts prezidenta amatā stāšanās. Tādēļ ierosinu, ka šie manis augstāk izklāstītie grozījumi Latvijas Republikas Satversmē tiktu pieņemti, nosakot šādu to spēkā stāšanās kārtību:

„Likums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tam, kad amatā stāties Valsts Prezidents, kas ievēlēts pēc šī likuma pieņemšanas.”

VI

Noslēgumā vēlos uzsvērt, ka esmu jau izteicis atbalstu Latvijas Valsts prezidenta ievēlēšanai tiešās vēlēšanās, jo uzskatu, ka tas līdzsvarotu un uzlabotu valsts varas atzaru savstarpējo sadarbību un atbildību, kā arī sekmētu valsts pilsoņu iesaistīšanos un arī atbildību par svarīgiem valsts politiskās dzīves procesiem. Es aicinu Saeimu uzsākt diskusiju par Valsts prezidenta ievēlēšanas kārtības maiņu, uzticot šīs tiesības Latvijas tautai.

Cieņā,

Valdis Zatlers

**Valsts prezidenta 2011.gada 16.martā Saeimā iesniegtie priekšlikumi
par grozījumiem Latvijas Republikas Satversmē**

Izdarīt Latvijas Republikas Satversmē šādus grozījumus:

1. Izteikt 42.pantu šādā redakcijā:

„42. Valsts Prezidents ir valsts bruņotā spēka augstākais vadonis. Kara laikam viņš ieceļ virspavēlnieku. Valsts Prezidents vada Nacionālo drošības padomi, kuras sastāvu un kompetences nosaka sevišķs likums.”

2. Papildināt Satversmi ar 44.¹ pantu šādā redakcijā:

„44.¹ Valsts Prezidents izvirza Saeimai apstiprināšanai, iecelšanai un ievēlēšanai amatā Nacionālo bruņoto spēku komandiera, divu Satversmes tiesas tiesnešu, Valsts kontroliera, Tiesībsarga un Latvijas Bankas prezidenta amata kandidātus.”

3. Izteikt 48.pantu šādā redakcijā:

„48. Valsts Prezidentam ir tiesības atlaist Saeimu, ja:

1) Saeima ir grozījusi Satversmes pirmo, otro, trešo, ceturto, sesto vai septiņdesmit septīto pantu, bet tautas nobalsošanā šie Satversmes pārgrozījumi nav apstiprināti;

2) Saeima nespēj izteikt uzticību ministru prezidentam un viņa aicinātajiem ministriem vairāk nekā trīs reizes pēc kārtas ar noteikumu, ka Valsts Prezidents nav atkārtoti aicinājis sastādīt ministru kabinetu vienu un to pašu personu;

3) Saeima nepieņem gadskārtējo valsts budžetu līdz saimnieciskā gada 1.martam;

4) ilgāk par vienu mēnesi Saeimas sesijas laikā nenotiek kārtējās Saeimas sēdes, jo tajās nepiedalās nepieciešamais Saeimas locekļu skaits, vai tās netiek sasauktas;

5) tas nepieciešams, lai Saeima saņemtu tiešu tautas atbalstu īpaši svarīgā jautājumā. Pirms šāda lēmuma pieņemšanas Valsts

Prezidentam ir jākonsultējas ar Saeimas priekšsēdētāju un ministru prezidentu.

Valsts Prezidents nevar atlaist Saeimu, ja līdz Valsts Prezidenta pilnvaru termiņa beigām atlikuši mazāk nekā trīs mēneši.”

4. Izteikt 51.pantu šādā redakcijā:

„51. Saeimai ir tiesība atlaist Valsts Prezidentu vienīgi Latvijas Satversmes vai būtiska likuma pārkāpuma gadījumā. Slēdzienu par Valsts Prezidenta Latvijas Satversmes vai būtisku likuma pārkāpumu dod Satversmes tiesa.

Uz ne mazāk kā puses visu Saeimas locekļu priekšlikumu, Saeima ar ne mazāk kā 51 Saeimas locekļu balsu vairākumu var lemt par Valsts Prezidenta atlaišanas procedūras uzsākšanu un jautājuma par Valsts Prezidenta Latvijas Satversmes vai būtisku likuma pārkāpuma izskatīšanu Satversmes tiesā.

Ja par Valsts Prezidenta atlaišanas procedūras uzsākšanu Saeima nobalso ar ne mazāk kā divu trešdaļu visu Saeimas locekļu balsu vairākumu, Valsts Prezidents uz atlaišanas procedūras laiku tiek atstatīts no amata pienākumu pildīšanas.

Ja Satversmes tiesa ir konstatējusi Valsts Prezidenta Latvijas Satversmes vai būtisku likuma pārkāpumu, Saeima ar ne mazāk kā divu trešdaļu visu Saeimas locekļu balsu vairākumu, var nolemt atlaist Valsts Prezidentu. Pēc šāda lēmuma Saeima nekavējoši ievēl jaunu Valsts Prezidentu uz četriem gadiem.”

5. Izteikt 56.pantu šādā redakcijā:

„56. Ministru kabinetu sastāda persona, kuru uz to aicina Valsts Prezidents. Pirms Saeimas uzticības saņemšanas, persona, kuru Valsts Prezidents aicinājis sastādīt ministru kabinetu, ceļ priekšā Valsts Prezidentam aicināmo ministru kabineta sastāvu.”

6. Papildināt Satversmi ar 59.¹ pantu šādā redakcijā:

„59.¹ Uzņemoties amata pienākumus, ministru prezidents un ministri Valsts Prezidentam dod šādu svinīgo solījumu: “Es, uzņemoties ministru prezidenta (resp. ministra) amata pienākumus, zvēru (svinīgi solu), ka viss mans darbs būs veltīts Latvijas tautas labumam. Es darīšu visu, kas stāvēs manos spēkos, lai sekmētu Latvijas valsts un

tās iedzīvotāju labklājību. Es apņemos ievērot Latvijas Satversmi un likumus.””

7. Izteikt 85.pantu šādā redakcijā:

„85. Latvijā pastāv Satversmes tiesa, kas likumā noteiktās kompetences ietvaros izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei, kā arī citas ar likumu tās kompetencē nodotās lietas un dod slēdzienu par Valsts Prezidenta Latvijas Satversmes vai būtisku likuma pārkāpumu. Satversmes tiesa ir tiesīga atzīt par spēkā neesošiem likumus un citus aktus vai to daļas. Satversmes tiesas tiesnešus uz likumā noteikto laiku apstiprina Saeima, aizklāti balsojot, ar ne mazāk kā 51 Saeimas locekļa balsu vairākumu.”

Likums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tam, kad amatā stājies Valsts Prezidents, kas ievēlēts pēc šī likuma pieņemšanas.